

Disclosure belangen sprekers

Geen potentiële belangenverstrengeling	
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties	Geen
Sponsoring of onderzoeksgeld	Niet
Honorarium of andere financiële vergoeding	Geen
Aandeelhouder	Niet

Vaktherapie en Dagbesteding binnen de GGz

Cri-cri Gouw-van Hezik
Rix van der Beek
Symposium VIA, 23 januari 2017

- Voorstellen

Differentiatie

- Vaktherapie
 - Verschillende vakgebieden/Federatie
 - Vaktherapie binnen de GGz
 - Behandel mogelijkheden
- Dagbesteding
 - Doel
 - Vormen

Nuttig

Bekend mee

Effectief

Wat is vaktherapie?

Nooit van gehoord

Behandel aanbod

Vraag aan uw rechter buurman/vrouw

Zinvol

Psychiatrie

Intermezzo

Vaktherapie

Vaktherapie

overkoepelende naam:

- Beeldende therapie
- Danstherapie
- Dramatherapie
- Muziektherapie
- Speltherapie
- Psychomotorische therapie
- Psychomotorische kindertherapie

Federatie vaktherapeutische Beroepen (FVB)

de Nederlandse Verenigingen voor/van

- Beeldende Therapie
- Danstherapie
- Dramatherapie
- Muziektherapie
- Psychomotorische Therapie en
- Psychomotorische Kindertherapie
- Speltherapeuten

opleiding

Opleiding

- Initiële opleiding bachelor (HBO of WO)
- Masteropleidingen

Kwaliteitsregister

- Register Vaktherapie

Waar werken vaktherapeuten?

Basis- eerste- en tweede echelon

Geestelijke- maatschappelijke en algemene
gezondheidszorg:

- GGz-instellingen/verslavingszorg
- Algemene en academische ziekenhuizen
- Scholen
- Verpleeg- en verzorgingshuizen,
- Gezondheidspraktijken
- Palliatieve zorg
- Revalidatiecentra
- en/of vrijgevestigd

Vaktherapie in de GGz

Vaktherapie is een *behandelvorm* voor mensen met psychiatrische stoornissen en psychosociale problematiek, waarbij *methodisch* gebruik gemaakt wordt van een *ervaringsgerichte werkwijze*.

Vaktherapie in de GGz

- Op indicatie a.d.h.v. behandeldoelen
- Individueel of in de groep
- Op zichzelf staand of combinatie
- Onderdeel van multidisciplinaire behandeling
- Onder verantwoordelijkheid van regiebehandelaar

Theoretische kaders

- Vaktherapeutische theoretische kaders
- Generieke kaders bijv.:
 - Cognitieve gedragstherapie
 - Schema Focussed Therapy
 - Mindfulness Based Cognitieve Therapie
 - Mentalization Based Treatment

Doel van de vaktherapeutische behandeling

- Opheffen
- Verminderen
- Accepteren

van problemen en klachten die samenhangen met
psychische stoornissen en/of psychische klachten

- Kwaliteit van leven verbeteren
- Terugval en hernieuwde klachten voorkomen
- Ontwikkeling beschermende factoren

Vaktherapie en hulpvraag

Specifieke *omgang* met de hulpvraag

Combinatie hulpvraag – behandelaanbod

Planmatig systematisch inzetten

- Therapeutische relatie
- Methoden, technieken, werkvormen en materialen

Onderbouwing:

- Praktijkgericht en/of wetenschappelijk onderzoek
- Consensus based

Uitgangspunt vaktherapieën

‘Aldoende’:

Problematiek waarneembaar in het **handelen**

Handelen en **ervaringen** kunnen positief beïnvloed worden

De kern van vaktherapie

De relatie tussen:

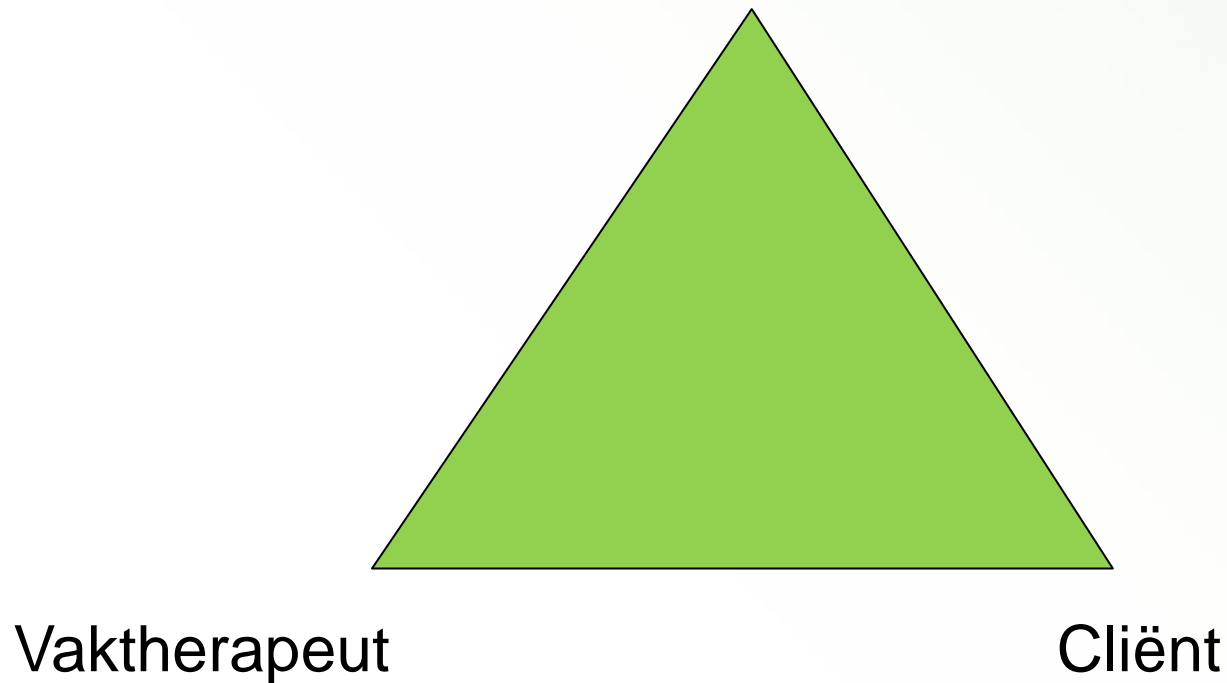
- het handelen en gedrag van de cliënt in het betreffende vakgebied
- de interventies van de vaktherapeut t.a.v. het handelen en gedrag
- de ervaring opgedaan t.a.v. gedragingen
- het effect op de klacht of hulpvraag

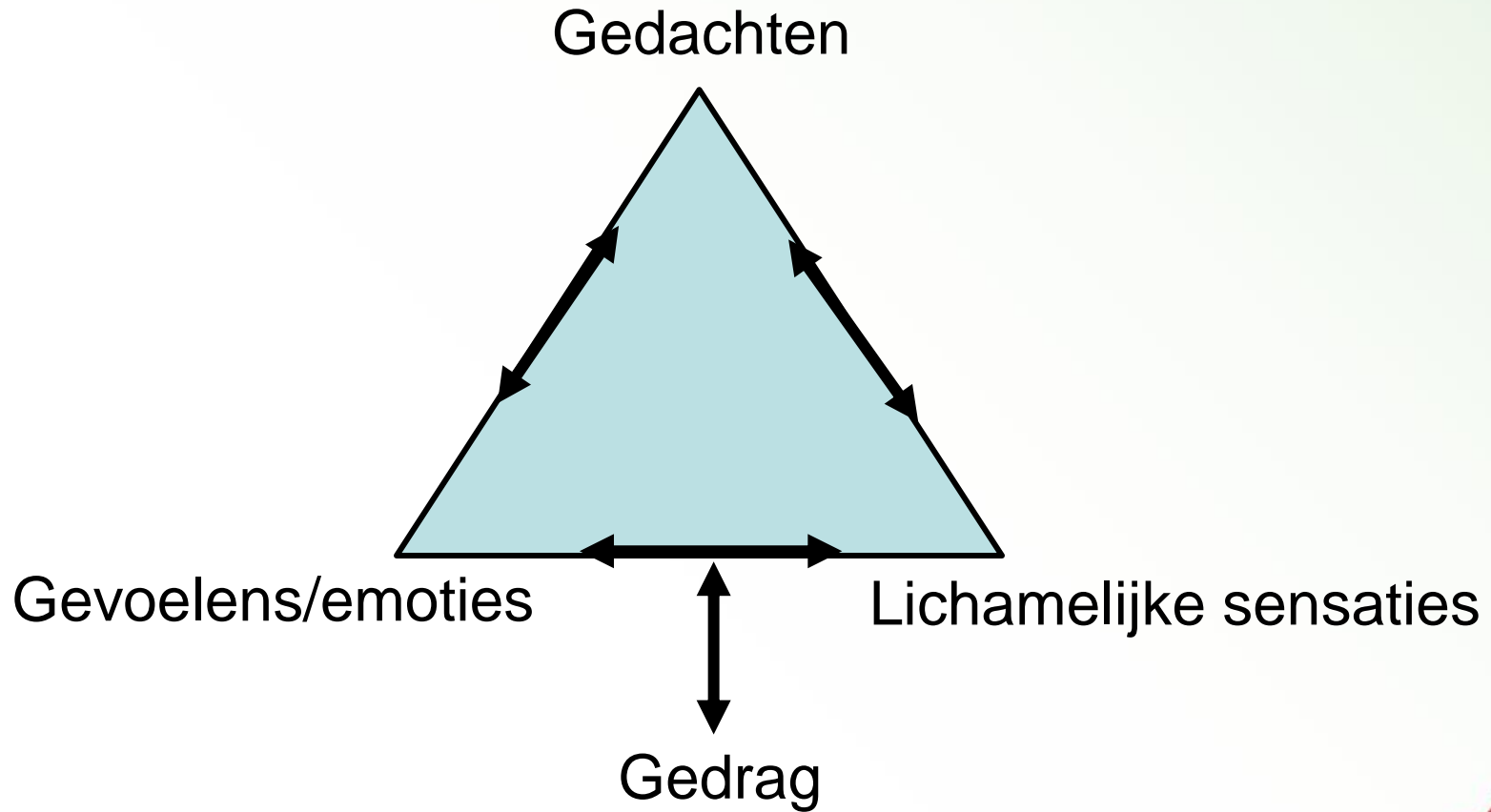
Vaktherapeutische situatie

Interventie in vakgebied

Beeldend/Dans/Drama/Muziek/Psychomotorisch/Spel

Ervaren – Vormgeven - Handelen

Vaktherapie: voor wie?

Grote diversiteit aan doelgroepen o.a.

- Angststoornissen
- Depressie
- Persoonlijkheidsstoornissen
- Psychotische stoornissen
- Psychotrauma en stressorgerelateerde stoornissen

Indicatie

Indicatie hangt samen met drie factoren

- Kenmerken van de patiënt (bijv. zich kunnen uiten)
- Effect van andere behandeling
- Problematiek (bijv. emotieregulatie, contact eigen gevoelsleven en zelfbeeld, omgaan met stress of verlies, sociaal functioneren)

Diagnostiek in vaktherapie

Vaktherapeut: geen diagnostische verantwoordelijkheid

- Aanvullende informatie (in multidisciplinaire setting)
- Vaktherapie-specifieke diagnostiek

Voorbeeld: Beeldende therapie

- **Diagnostic Drawing Series** (Cohen & Lesowits, 1982)
(Morris, 1995; Fowler & Ardon, 2002; Mills et al., 1993)

Veel voorkomende VT- behandeldoelen

- Het versterken van autonomie, assertiviteit, zelfvertrouwen, zelfbeeld
- het reguleren en uiten van emoties, het reguleren van impulsen en agressie;
- het leren voelen, bepalen, hanteren en aangeven van grenzen;
- het contact maken met het eigen gevoelsleven en dit contact versterken;
- het reguleren van spanning, reduceren van stress en het leren ontspannen;
- het verbeteren van de lichaamsbeleving en het herkennen van lichaamssignalen;
- de verwerking van verlieservaringen en ingrijpende veranderingen een plaats kunnen geven;
- het verbeteren van de omgang met anderen en het verbeteren van het sociaal functioneren.

Vaktherapie en Angststoornissen

- leren lichamelijke sensaties en emoties te voelen, te verdragen en of te uiten;
- herhaling van exposure aan de gevreesde trigger in een andere context;
- bewerken van negatieve cognities die een klachtinstandhoudende factor zijn door gebruik making van experiëntiële oefeningen;
- verbeteren van (cognitieve) flexibiliteit, zelfbeeld, spontaan gedrag en plezier.

Vaktherapie en Depressie/Dysthymie

- Activeren
 - Vergroten van aandacht
 - Vergroten zelfwaarneming en bewustwording
 - Vergroten aanvaardende accepterende houding t.o.v. innerlijke ervaring
 - Loslaten van vermijding, controle innerlijke ervaring
 - Integreren denken, voelen en handelen
 - Interactie
-
- A decorative graphic in the bottom right corner of the slide. It shows a curved path that starts as a red path and transitions into a green path, set against a background of a landscape with trees and a sky.

Vaktherapie en psychotische stoornissen

Bij ernstige negatieve symptomen (PMT en MT)

- Verbeteren psychisch en fysiek functioneren
- Klachten vermindering

In ontwikkeling

- Diverse Zorgstandaarden
- Generieke Module Vaktherapie

www.vaktherapie.nl (Federatie vaktherapeutische beroepen)

- Databank vaktherapie:
- Vaktherapeutische interventiebeschrijvingen

www.databankvaktherapie.nl (Commissie Product- en ModuleOntwikkeling (CPMO van de FVB))

Interactief

Een werkvorm
muziektherapie

Dagbesteding

Fit worden

Dag-nachtritme
herstellen

Onder de mensen

Dagbesteding!

Afleiding

Zelfredzaamheid

Zelfvertrouwen
opbouwen

Herstel

Maatschappelijke participatie

Hobby
ontwikkeling

Dagstructuur

In groep
functioneren

Ontspannen

Opties

- ontmoeten/sociaal
- activering
- educatie
- Arbeidsmatig

Vergelijking

Vaktherapie

- (Onderdeel van) behandeling
- individueel en in groep
- Aandacht voor groepsdynamiek
- Beroepsvereniging
- Kwaliteitsregister

Dagbesteding

- Nadruk op zinvolle daginvulling
- Voornamelijk groepsaanbod
- Geen focus op groepsdynamiek
- Geen kwaliteitsregister

Dank voor uw aandacht!

Cri-cri Grouw-van Hezik

c.gouw-vanhezik@ggzcentraal.nl

Rix van der Beek

r.vanderbeek@ggzcentraal.nl

Literatuur

- Aerts, L.C., van, Busschbach, J.T. & Wiersma, D. (2011). *Vaktherapie in Noord Nederland. Een beschrijving van de beroepspraktijk, behandelresultaten en tevredenheid van patiënten met vaktherapie binnen de noordelijke geestelijke gezondheidszorg*. Groningen, RGOc-reeks 28.
- Borgerius, E. & Visser, E.C.M. (2015). *Vaktherapie en dagbesteding in de geneeskundige GGz*. Diemen: Zorg Instituut Nederland.
- Cohen, B.M., Hammer, J., & Singer, S. (1988). The diagnostic drawing series: a systematic approach to art therapy evaluation and research. *The Arts in Psychotherapy*. 15, 11-21.
- Fowler, J.P., & Ardon, A.M. (2002). Diagnostic drawing series and dissociative disorders: a Dutch study. *The Arts in Psychotherapy*. 29, 221-230.
- <https://fvb.vaktherapie.nl/beroepscompetentieprofiel>
- LOO VTB (2016) Landelijk Domeinprofiel Bacheloropleidingen Vaktherapeutische beroepen. Nijmegen: LOO VTB
- Mills, A., Cohen, B.M., & Meneses, J.Z. (1993). Reliability and validity tests of the Diagnostic Drawing Series. *The Arts in Psychotherapy*. 20, 83-88.

